

A corrupción SI pasa factura

A foto que fala

Estas son as 80 bolsas de plástico que tiña no seu estómago unha balea morta en Tailandia. Só no Pacífico hai tanto plástico como tres veces a supercie de Francia.

O trasno A outra moción de censura pendente

Daniel López Muñoz

Agora que fixeron esa moción hixiénica, de censura contra a corrupción organizada e ben montada, aos galegos e galegas quedanos pendente outra moción histórica: unha moción de censura contra a trapallada.

Pero a trapallada semella, por veces, máis difícil de combater que a corrupción organizada e obscenamente lucrativa, que o narcotráfico ou a camorra napolitana, que xa é dicir. Debe ser pola raíz popular. Porque inzou entre nós como o contrapunto dun caciquismo que se foi adaptando aos tempos e que sabe xestionar tan ben o “ti vai facendo” como o “se non

bilidade se estaba cometento e que a xente mirase resignadamente os ires e vires das camionetas, e que o perpetrador lle seguise vendendo foguetes ao sector público ou privado. Trapallada é que teñan que ser os veciños os que denuncien cando algo tan serio está en xogo.

Como trapallada é que se dea por descontado que tal verquido de xurros é ilegal, pero tes que apandar con el porque tes que denunciar ti o causante, e nin por esas.

Por non falar desa tira de ecucaliptos na linde, manifestamente ilegais, e que tivese que ser o veciño sufrinte

fas ruído, miramos para outro lado?”

Trapallada é que teña que pasar o que pasou en Paramos, Tui, para que agora se mire onde e como se almacenan explosivos ilegalmente. E trapallada é que se sospeitase que tamaña irresponsa-

o que denunciase o veciño causante. Será para que todo siga e para que a trapallada se perpetúe e que nos manche a todos, e todos e todas esteamos en débeda co que manda porque perdoa as nosas trapalladas. Iso si, cando Galicia arde polos catro cantos, daquela si, por decreto, diante da prensa, en seis meses o que non se fixo en trinta anos...

Como trapallada é que alguén queira poñerse en liña coa norma reguladora para facer queixo, ou licor, ou conserva vexetal, ou mil posibilidades que ofrece esta nosa terra e que pase o vía crucis de rexistros, informes, inspeccións e normas de calidade, algo torturante para un pequeno produtor, e comprobe, despois, que ten como competencia desleal -sei dun caso-, a mesmísima muller do alcalde, que o fai en negro. Ou, igualmente, que aos pequenos produtores de alimentos se lles poña todo tipo de dificultades para subministrar os comedores escolares e que despois sexa un cáterin dunha macroempresa con sede en Andalucía a que dese problemas de salubridade.

Editorial

Acordos e ausencias

Ao final non era tan difícil como parecía. Desde o comezo da lexislatura había unha maioría que quería un cambio de goberno pero, por diversos motivos, non se chegou a materializar ata a sentenza do caso Gürtel, o cal é indicativo dunha a escasa capacidade de negociación.

Levamos dous anos con escaso interese en acometer reformas lexislativas polo medo a sentarse co adversario ideolóxico. Amurallados tras cadansúa ideoloxía, os partidos prefiren amagar co caneo, pero sen atreverse nunca a acometelo. A nova política, tan agardada, produciu parálise, non sabemos se temporal ou crónica. O que está claro é que as Cortes Xerais levan dous anos ermos, nos que un dos maiores logros vai ser aprobar uns orzamentos a metade de ano... ou pode que nin iso.

Ante esa incapacidade só había dúas alternativas, a rutina do coñecido Rajoy ou a épica dun novo candidato. A sentenza fixo o seu papel de catalizador, e de súpeto todos descubriron que o Partido Popular se financiara de forma ilegal e que a corrupción non podía seguir gobernando. Obrouse a maxia parlamentaria e tras o coqueteo vasco, Pedro Sánchez pasou a ser o novo presidente de goberno.

onde estivo Galicia no debate
parlamentario? Onde estará
no que queda de lexislatura?

No caso de que o PP non rexeite os seus propios orzamentos no Senado, Pedro Sánchez ten garantido o mandato por dous anos, onde se levarán adiante un feixe de iniciativas lexislativas que contan cun amplo consenso, como derrogar a Lei mordaza, e que poderían culminar con éxito. O PP beneficiaríase dese tempo morto para se reconstruír, mentres Ciudadanos devecería por un adianto electoral. Pelexarán por ver quen representa a España máis profunda?

Son tempos complexos e hai desafíos importantes. Como o de construír un novo consenso que permita, no Estado español, a coexistencia na diversidade nacional, lingüística e cultural. Unha diversidade celebrada e agradecida, e non “soportada” e “consentida.” Ou o de como avanzar en paralelo con Portugal, con acordos para medrar en equidade, con avances sociais e económicos parellos, para saírmos sen traumas da crise, pola esquerda. Ou, non menos importante ca os outros dous, simplemente frear a ultradereita con traxe europeo, que xa está aquí, avisando do peor.

Por certo, onde estivo Galicia no debate parlamentario? Onde estará no que queda de lexislatura?

Rumores de esperanza

Xan Guillén

Estamos no final de curso e, coma os estudantes, nos últimos días hai moitas cousas que pechar. No mundo das parroquias son datas importantes: que se as festas patronais, que se o Corpus, que se as primeiras comunións, confirmacións... Sigo percibindo que cada vez se celebran estas festas de maneira máis consciente e non só por ter feito o sacramento sen máis. Cada vez hai máis nenos e nenas, mozos e mozas que non pasan polos sacramentos porque non lles din nada. Xa que logo, os que pasan será porque lles din algo. No tempo que colaboraba moi activamente na miña parroquia teño o recordo dalgunha

noite facendo alfombras no Corpus. Era unha historia moi divertida onde se xuntaba todo a parroquia para facer algo en conxunto, algo efémero e fermoso. Que ben sabía o café compartido nesa noite. Oxalá tomemos nota do bo que é facer equipo nas nosas comunidades. Hoxe tamén traio aquí a nova do heroe africano Mamoudou Gassama. Seguro que vistes as imaxes. Este rapaz gabeou un edificio para rescatar un neno en Francia. Un deses malditos indocumentados que crean tanta inseguridade e rouban traballos e todo o que poden. Supoño que un exemplo de heroicidade nestas comunidades que tanto

precisan novas noticias. Polo visto, en Francia vanllo agradecer con varios títulos. A nacionalidade francesa, un traballo de bombeiro... Grazas, Mamoudou. Grazas comunidades abertas e divertidas.

1

3

2

4

A peneira

1

Desde o 24 de xuño as mulleres de **ARABIA SAUDÍ** poderán conducir; era o único país do mundo que non o permitía. Arabia segue a ser un dos estados con maior desigualdade de xénero. Baste cunha cifra: o 80% das sauditas que remata unha carreira universitaria non atopa, despois, un posto de traballo.

2

A VI Foliada das Artes propón **NON MUNDO**, un proxecto expositivo que se pode visitar desde o 9 de xuño ata o 1 de setembro no Pazo de Sabadelle (Chantada). O obxectivo da mostra é compartir a diversidade de propostas multidisciplinares de oito artistas visuais nun espazo alternativo rodeado de natureza.

3

Do 14 ao 16 de xuño, nos xardíns de Méndez Núñez da Coruña, e co lema *Dereito a refuxio por cambio climático*, **ACAMPA** organiza 3 días de acampada solidaria, encontros e debates, información, fotografía e documentais, música e obradoiros, expresións artísticas, poesía, actividades infantís, visitas guiadas e moito máis...

4

Coa chegada do bo tempo, volven os **CICLISTAS** ás estradas. En Galicia o deporte do pedal é o terceiro con máis clubs federados (por riba dos 200), só superado polo fútbol e a caza. Porén, nos últimos dez anos o número de accidentes con ciclistas involucrados aumentou en España un 185%, boa parte deles nas estradas secundarias, das que na nosa terra hai 15 000 quilómetros.

5

7

6

8

5

Galicia tenta recuperar o sector da **RESINA** de piñeiro. O ano pasado había 30 000 árbores en produción e este ano, segundo a Asociación de Resineiros de Galicia, agardan abrir entre 50 000 e 60 000 máis. Cada árbore produce ao redor de tres quilos e calcúlase que 4 000 ou 5 000 árbores poden dar para vivir a unha familia. A resinación contribúe, tamén, á diminución dos incendios forestais.

6

O 23 de xuño renderáselle unha homenaxe a Luis Trigo Chao, o **GARDARRÍOS**, sindicalista da UXT e guerrilleiro antifranquista asasinado no ano 1948. Celebrarase unha mesa redonda en Mondoñedo e inaugurarase un monolito en Vilanova de Lourenzá, que quere tamén ser lembranza dos centos de persoas que colaboraron co Gardarríos na guerrilla.

7

17 000 persoas agardan en Galicia a que lles sexa valorada a súa **DISCAPACIDADE**. O tempo de espera dobra o prazo legal establecido (tres meses) e chega, nalgúns lugares como Pontevedra, a demorarse ata tres anos. O persoal da Unidade de valoración desta cidade está realizando concentracións para reclamar que se cubran as xubilacións e se dote a unidade de máis persoal.

8

A **SARDIÑA** é a protagonista do san Xoán, porén os investigadores do Instituto Español de Oceanografía de Vigo veñen constatando unha caída da poboación de sardiñas no banco portugués, que é de onde procede a que se pesca nas costas galegas, e unha falta de relevo xeracional. A campaña iniciouse hai mes e medio, pero os barcos están tendo dificultades cara completar o tope semanal dunha tonelada.

Alfonso Blanco Torrado

Política Que sexa para ben

Carlos Vázquez G.

No Parlamento de Galicia, de mocións de censura sábese tanto ou máis que no Congreso español. De feito, nas dúas cámaras se presentaron catro mocións de censura, das que só triunfou unha: no Estado, a de Pedro Sánchez contra Mariano Rajoy; en Galicia, a de Fernando González Laxe contra Xerardo Fernández Albor, xa no ano 1987. No Estado, á cuarta moción, foi a vencida pero, en Galicia a vencida foi á primeira. Por iso digo que deste asunto aquí sabemos tanto ou máis. En todo caso, entre o Estado, as comunidades autónomas e Ceuta e Melilla celebráronse 27 mocións de censura, das que foron aprobadas nove. Estamos, polo tanto, ante un medio democrático de acceso ao poder executivo que non é habitual, pero tampouco inusitado e que, como se ve, foi necesario na vida política española para asegurar que os gobernos contan sempre co apoio parlamentario mínimo imprescindible, que é o que garante a súa lexitimidade na representación democrática. Esta, creo que é a primeira consideración que hai que facer ante a recente moción de censura que afastou ao PP e a Mariano Rajoy do Goberno de España.

O foco mediático nesta moción de censura púxose sobre o PNV, por considerar que a súa posición era

a que podía rachar a tensión superficial para que a auga do vaso rematase derramándose, como así foi. Porén, o que realmente encheu o vaso, facilitando así a eficacia da gota do PNV, foron os apoios previos e incondicionados de Podemos, co maior número de votos, e dos nacionalistas cataláns, que deixaron sen unha decente coartada ao PNV para apoiar a Mariano Rajoy, a pesar de que viñan de pactar con el os presupostos hai dous días. A unidade da esquerda, pois, foi capital no triunfo da moción e eu creo que esta é outra consideración que cómpre facer.

Cabe constatar, así mesmo, que mentres os principais medios de comunicación do país, fundamentalmente os de papel ou, por mellor dicir, o entramado dos poderes mediáticos máis importantes, se mostraron activamente contrarios á moción de censura e ao relevo da dereita do Goberno, parece que a presión cívica e a reacción dos cidadáns ante a corrupción e ante a precariedade, as desigualdades e o desamparo social empuxaron eficazmente a maioría dos deputados a promover un cambio rexenerador. Sen esta presión social, podemos estar seguros que o relevo non se tería producido, porque é moita a forza que se precisa para facer saltar os remaches do poder. E dun poder corrompido, máis.

Ogallá sexa para ben.

O peto común Obesidade infantil

Josecho de la Torre

Hai un dato que debería preocuparnos moito como sociedade, é o da alimentación. Os datos da OMS din que 1 de cada 5 dos nosos nenos teñen obesidade. O mesmo ocorre en países como Italia, Chipre, Grecia, Malta ou San Marino. Con todo, en lugares como Francia, Noruega, Irlanda, Letonia e Dinamarca, este problema afecta entre o 5 e o 9 % dos nenos. As diferenzas entre uns e outros sinalan os hábitos, mais cómpre subliñar algunhas iniciativas de *combate* adoitadas nalgúns lugares.

Ámsterdan: na capital dos Países Baixos, foi o propio goberno o que en 2012 colleu o touro polos cornos implicando pais, colexios, mestres, médicos... Hoxe o descenso da obesidade e do sobrepeso é dun 12%. O programa consistiu en medidas tan sinxelas como complexas á hora de executar. A maior parte do presuposto destinouse ás escolas: os nenos só poden levar auga ou leite ás aulas, os doces industriais están prohibidos, só se permiten os doces caseiros e froita, concienciouse da importancia de durmir as horas necesarias, teñen clases de alimentación saudable e foméntase levar os cativos en bicicleta (imaxinamos que isto non é difícil en Ámsterdan). A maiores, a propia cidade tamén prohibiu os anuncios de comida rápida e refrescos cun alto índice de azucre. Hai que engadir que os datos máis preocupantes concentrábanse nas zonas máis pobres.

En Holbaek, Dinamarca, un doctor danés, Jens Christian Holm, tamén levou adiante un proxecto similar tendo en conta outros elementos: os nenos hoxe "des-

cóidanse porque pasan moito tempo sós e non participan en actividades. Fáltalles autoestima". Partindo disto, trátase de crear un ambiente diferente e cada neno ten un programa específico. Un dos obxectivos foi reducir o tempo diante das pantallas: algúns pasaban ata 12 horas ao día diante delas. O 70 % dos pacientes baixaron peso durante 4 anos. Agora este programa séguese xa en máis municipios daneses.

Aquí tamén hai xente sensibilizada co tema, escolas, colectivos, grupos de pais, pediatras... combativos e emprendendo iniciativas saudábeis, máis todos os esforzos son pouco mentres as cifras seguen a amosar datos moi preocupantes.

O CARRABOXO

por ROBE LOIS

Entrevista

Daniel López

Novos poboadores, novas realidades Conversa con José Cofreces

No encontro de “Vivimos no rural”, celebrado en Castro Caldelas os días 26 e 27 de maio, comprobamos como “outras realidades” -xente que vén de lonxe para vivir aquí e vivir doutra maneira- se abren paso no campo galego. É unha lei da física social: os espazos baleiros acábanse ocupando porque, en definitiva, globalmente considerado, o espazo é un ben escaso, e o territorio rural galego é un espazo de calidade, de inmensas posibilidades. De como os que veñen de fóra teñen unha mirada limpa, distinta e alternativa sobre o que os galegos e galegas non acabamos de valorar e potenciar, falamos aquí con José Cofreces, un valisoletano que leva vinte anos impulsando, desde a parroquia antes abandonada de Tronceda, a revitalización daquela zona.

Que trouxo a Tronceda, unha aldea abandonada no canón do Sil, a un home como ti? Como foi evolucionando a cousa desde aqueles comezos?

Tres factores determinan a miña opción polo rural. Un é a miña participación na rede de economía alternativa e solidaria (REAS). Outra é a miña participación na Plataforma Rural, a Universidade Rural Pablo Freire e o concepto de soberanía alimentaria. E tamén a vontade do meu socio Isaac Cortijo, e a miña propia, de apostar desde Valladolid por un mundo rural vivo. Estes tres factores lévannos a entender que no rural é onde se xera e rexenera a vida, que non se pode

diverso todas esas persoas, todos eses novos poboadores da Galicia rural? De que fenómeno estamos a falar?

As novas realidades que visites no noso encontro teñen en común varios aspectos. Por unha parte, está a necesidade humana de estar en contacto coa natureza, coidala e protexela, así como a necesidade animal de dispoñer dun territorio que entendemos que nos alimenta e protexe. Tamén se comparte, dalgunha maneira, un concepto das relacións humanas menos economicista, baseado máis na cooperación e menos na competitividade, traballando tamén a intelixencia emo-

somos economía desde que nacemos, pero o capitalismo, non é un estado natural, é unha creación humana

entender unha cidade sen territorio. Por iso chegamos á conclusión de que tiñamos que investir tempo e recursos na revitalización de Tronceda, aportando, así, o noso grao de area.

Falamos no encontro desas “outras realidades”; coñecemos xente de Toledo, de Lleida, de Eslovaquia, de Francia, da Selva Negra alemá, de Madrid. Que teñen en común e que teñen de

cional e a economía dos coidados. Estes factores anteriores non tapan a diversidade de pensamento, de crenzas e prácticas, a diversidade de competencias e coñecementos que sempre están ao servizo das persoas, nun contraste de ideas e actividades ás veces comúns, outras veces vencelladas aos proxectos persoais. Todo isto dámos a perspectiva de que

a nosa vida e a nosa actividade é un experimento que pretende mellorar, a base de ensaio e erro, vivindo os fracasos como unha oportunidade e non como unha derrota.

Polo que vimos en moitos dos participantes, hai un comezo de fuxida rebelde, indignada, dunha realidade que os afoga, dunha vida mercantilizada, sen valores, que se identifica coa “cidade” co “capitalismo”, co “industrialismo”.. E despois de chegar, á volta duns meses de “desintoxicación”, de pisar terra, comezan unha etapa de construír economía, pequenos proxectos produtivos..... Isto vai en serio? Son proxectos innovadores, sólidos, con futuro?

Son pequenos proxectos, moitos deles en experimento, outros callaron e son motores na zona. Hai proxectos de marmeladas vexetais, de artesanía, de cervexa artesanal, de queixo de cabra, de licor, de arte, de ioga e danza,... Desde o meu punto de vista, aínda que fallen os proxectos, o tecido social arroupa a xente e dificilmente deixarán o territorio, aínda que sempre hai quen non se adapta. A rebeldía ante a masificación, a desnaturalización e deshumanización da cidade, obríganos á xente consciente a poñer o mundo rural como o lugar de resiliencia, de recuperación non só humana, senón do conxunto de factores que sosteñen o conxunto de vida no planeta.

Ti estás na rede de economía alternativa e solidaria. Explicanos algo diso e como o relacionas con estas novas realidades que vemos na Terra de Caldelas.

Somos economía desde o momento no que nacemos, pero a economía de mercado, o capitalismo, non é un estado natural, é unha creación humana. As nosas realidades na Terra de Caldelas teñen que ver con poñer en acción unha conciencia de que a nosa actividade humana non é neutra, que

os impactos sobre a natureza son impresionantes e que cando gañamos a guerra contra a natureza, perdémola. Por iso temos que empezar a identificar as necesidades dos satisfactores, as necesidades non castigan a natureza, pero os satisfactores, na economía de mercado, son moi perigosos. Ultrapasamos todos os límites en devastación, xa non podemos facer economía sen principios, xogamos a vida e non só a humana, estamos comendo un futuro que non nos pertence.

Falas moitas veces, nas nosas reflexións en Vivimos no rural, da cooperación entre a cidade e a aldea, entre o territorios urbano e o rural. En que consiste esa nova relación?

a felicidade é un ben colectivo e constrúese de xeito colectivo

Nese novo esquema de cooperación, a cidade, representada polo municipalismo, achega novas ideas, novas propostas que son difíciles de encaixar en estruturas vellas, tanto físicas como mentais. Cómpre traballar nos movementos sociais a idea de

que a cidade baleirou as aldeas e a cidade ten que revitalizalos. Creando programas de intercooperación entre os distintos concellos e administracións, tendo en conta os territorios e as súas necesidades e contando con eles, creando ofertas da volta ao campo, sempre como un experimento sen límite. E se non é como volta ao campo, terá que ser como revolta.

Á luz da vosa experiencia, pódese levar unha vida plena, feliz, pode a xente nova de hoxe en día vivir dignamente nas aldeas de Galicia?

A felicidade, desde o meu punto de vista, non é un ben individual, a felicidade é un ben colectivo e constrúese de xeito colectivo, ser dignos, vivir con dignidade, é ser lúcidos e

ser conscientes dos nosos impactos. Trátase de ben vivir, saíndo dos estados de confort, moita veces imaxinarios, que nos ofrece a cidade, coas súas falsas seguridades cada vez máis falsas. Si, sen dúbida, pódese vivir con dignidade no mundo rural.

Vivimos no rural

Daniel López

Daríá, Rocío, Xosé, Lidia, Cándido..., iniciativas e xente que reaviva o campo galego e renovan a paisaxe humana (en Castro Caldelas, A Teixeira, Montederramo,...)

Daríá é eslovaca. Estudou relacións internacionais, veu a Compostela hai 13 anos nun voluntariado internacional e acabou por aproveitar unha oportunidade e virse á ribeira do Sil.

Agora reside en Lumeares, na Teixeira. Recoñece que o seu non son os animais nin a horta. Como domina varias linguas do oriente europeo, fai traballo de tradutora e, de feito, fala un galego ben xeitoso. Pero a súa dedicación profesional é a de profesora de ioga e danza e ten unha clientela extendida por un amplo territorio. Sóbralle traballo. Di que lle encanta camiñar e vivir nesa natureza increíble da Ribeira Sacra. Daríá explica que ten agora máis vida social e eventos culturais da que nunca tivo vivindo na cidade. Di que non esperaba tanta xente “alternativa”, cunha cooperativa de consumo e unhas relacións interpersoais fondas e auténticas.

“Como cabras” é unha cooperativa de traballo asociado na que traballa **Rocío**. Chegou de Madrid hai 20 anos. Partiron de cero. Comezaron con esta queixería de cabras en 2004 baixo a fórmula de cooperativa e baséase na gandería caprina e na produción de queixos artesanais con leite cru, que venden baixo a marca Touza Vella. 12.000 quilos por ano.

Como cabras está no concello de Castro Caldelas, lugar de San Xulián, nunha área de forte declive demográfico.

A pesar das dificultades e dos lobos, foron consolidándose e teñen unha finca de 5 ha, con cabras en semiestabulación. Son practicamente os únicos produtores de queixo de cabra con leite cru en Galicia. Acaban de levar unha medalla de prata e outra de bronce no certame de queixos máis importante do mundo, o chamado World Cheese Awards.

Lidia
veu de Alemaña,
de cerca de Friburgo. Chegou
a Terra de Caldelas hai 18 anos e hoxe
vive en Lumeares, no concello de Teixeira.
Di, con sentido do humor, que ela tamén é unha
campesiña da Selva Negra, que foi expulsada pola
regras de herdanza da súa casa patrucial e que está
encantada de estar en Galicia, defendendo o seu ne-
gocio de marmeladas artesás. Tamén di que é unha
trampa do capitalismo iso de que “hai que marchar
á cidade”, onde “uns poucos gañan moito”. Lidia de-
fende un negocio artesanal exemplar, navegando
con mestría entre regulamentacións sanita-
rias, inspectores de mirada curta, froita
local e beneficios moi xustiños. Pero
moi convencida do que fai.

En Cimadevila, Monte-
derramo, hai un innovador. **Xosé**
Blanco puido marchar e quedar en Suíza,
pero non tal. Recordaba aqueles primeiros anos
nunha explotación con oito vacas cruzadas. Despois
foi cambiando a rubia e no 2000 veu o tremendo brote de
brucelose. Sacrificáronse vacas a esgalla. E deu un cambio
radical. Apostou todo por unha raza autóctona, a vienesa, e
púxose en “ecolóxico”, gandería de monte, extensiva, vacas que
pastan libremente e que viven fóra día e noite. “Cando o das
vacas tolas, a todos lles foi mal, pero a nós, todo o contrario”.
Venden directamente a familias por canais, medios canais ou
cuartos. Todo coordinado cun matadoiro e unha carnicería
de Ourense para recoller o produto cortado e empa-
cado. 8 € quilo, ou 10 € se é envasado ao vacío. 172 ha
produtivas, coidadas por un exército de vienes-
as, a mellor brigada antiincendios. Xosé
contaxia optimismo.

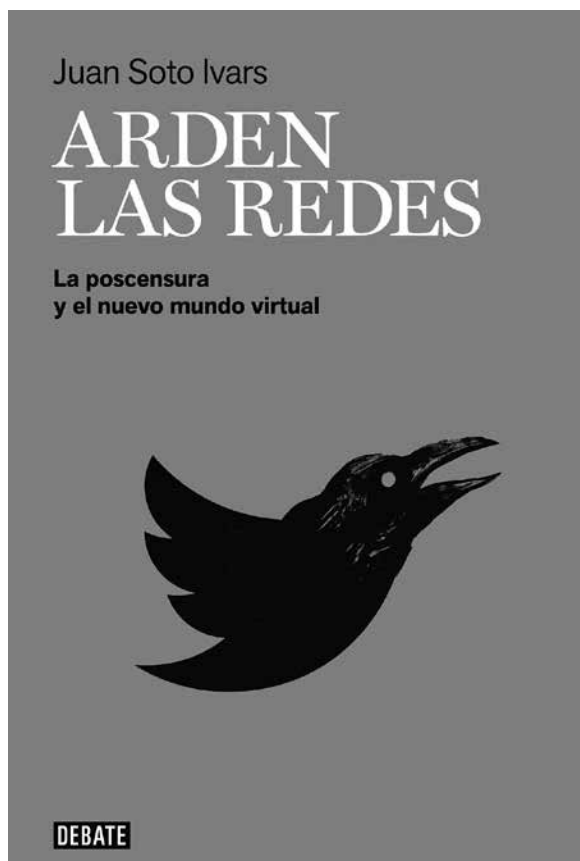

Cándido Caneiro é un
retornado. Todo un artista, escul-
tor, crea con madeira formas e volumes
impresionantes e suxestivos. Padeceu o de “hai
que largar de aquí” e marchou. Volveu e vive na
Teixeira, o concello máis deprimido de Galicia en ter-
mos demográficos, e reivindica unha aldea que se repo-
boa con xente nova, con iso que se chaman “neorrurais”.
Di que non hai que enganarse, que a vida no campo é, por
vezes dura, pero que el non quere vivir na cidade: “Molés-
tame o cheiro, a presa, a falta de ética”. Sinala con retran-
ca que “hai xente que aterra na aldea con certa arro-
gancia e moitos libros na cabeza e que se poñen a
falar cun labrego e descubren un sabio”. Lamenta
que fosen morrendo tantos saberes, como o
de tratar a madeira, esa materia prima
para a súa obra creadora.

Ler para camiñar 'Arden las redes'

Juan Antonio Pinto Antón

O libro de Soto Ivars evoca mar grosa máis que navegación apacible. Arden as redes. Trending topics. Boicot a un cineasta, a unha revista satírica ou eses terribles 'pásalo!'. Un caudal incontrolable de opinións, fotos, memes. O insulto é rápido e audaz e as ofensas acobardan as ideas. Pulu-lan os haters. E os prohibicionistas, comisarios políticos da democracia, gardiáns da súa moral que, en primeira persona do plural, falan en nome do pobo. Mesmo atrevéronse contra os clásicos: escolas USA prohibiron 'Huckleberry' Finn ou 'Matar un ruiseñor', cantos á tolerancia. No far west das redes corren ventos de liberdade e abundan árbores do aforcado.

Ao silencio sucede o ruído. Ao trazo fino das ideas, a brocha gorda dos berros, o ferver da indignación. Na xigantesca feira menudean farsantes. Funcionarios do odio nas sombras son un perigo para as democracias.

Múltiples voces únense en manadas desapiadadas, como forma de control

social. O problema é cando os bandos se transforman en bandas e marcan os disidentes co ferro das etiquetas de machista, nazi, fascista. E como en toda guerra hai vencedores e perdedores: os escándalos inflan o número de visitas.

As redes sociais son unha mina para asesores dos partidos hexemónicos ameazados por xente nova en partidos novos, ilusionados, pero despreocupados polo seu pasado nas redes. A cacería política, a máquina de fango descrita por Umberto Eco funciona a pleno rendimento. Paraíso, campo de batalla de gnomos e trolls, elfos e haters. Tuiteros que ditan sentencia. O anonimato envalentona e lanza ás redes a rabia que antes non saía da casa.

Polas redes circulan a igual velocidade noticias, verdades e posverdades, medias mentiras e fakes. Casos mediáticos incendian as redes. O ollo do Gran Irmán vixía. O ambiente de sospeita

multiplicase nos grupos de presión. Agora a censura non vén do poder: dispara desde o lado en mans de miles de anónimos censores. Ábrese paso de xeito

sibilino non por prohibición, senón por inundación. O medo alimenta a autocensura dos que calan para non meterse en líos e non estar na diana. Ao final a corrección política fainos menos libres. Pensamos con pés de la. Cada bando impón liñas vermellas que xibarizan a liberdade de expresión dos outros.

O que se afasta da ortodoxia pode ser obxecto de cacería mediática. Vivimos nunha sociedade artificialmente fragmentada polo que as redes dicían unir: unha guerra de todos contra todos onde desaparece o único necesario para convivir: a tolerancia. Ou para facer política: o consenso. Sen elas, só queda verquer queroseno. E incendiar as redes.

No far west das redes corren ventos de liberdade e abundan árbores do aforcado

Foi o 9 de setembro do pasado ano. Alí, en Beade, na parte final da celebración da XL Romaxe, anunciábase que a vindeira sería en Sobrado dos Monxes, onda o mosteiro.

Lembremos primeiro a historia deste mosteiro e logo falemos un pouco da relación deste mosteiro con Irimia e as romaxes.

Posiblemente fundado no ano 952, nun primeiro momento pouco se sabe sobre os primeiros cento cincuenta anos da súa historia. A principios do século XII o mosteiro está abandonado.

Foi fundado de novo no ano 1142, cando san Bernardo envía desde Claraval (Francia), de onde é abade,

Cóñece despois unha etapa de decadencia que se detén no ano 1498, ao incorporarse a Congregación de Castela. O mosteiro recupera parte da súa grandeza; a maioría dos edificios que actualmente se conservan comezan a construírse a partir desta nova época. A monumental igrexa remátase a finais do século XVII e conságrase en 1708.

Santa María de Sobrado sofre unha nova etapa de decadencia, que culmina o 21 de setembro de 1834, cando, coa desamortización, o Mosteiro queda suprimido por real orde. O Mosteiro de Santa María de Sobrado, os seus edificios e posesións foron vendidos. Iníciase un deterioro progresivo dos edificios, que acaban converténdose en ruínas.

No ano 1954, por encargo do cardeal Quiroga Palacios, arcebispo de Santiago, o Mosteiro Cisterciense de Vicedi, situado en Cóbrecas (Cantabria) comeza a tarefa de reconstrución de Sobrado; e no mes de xullo de 1966 envía unha comunidade de monxes. O 25 de xullo de 1966 comeza de novo a vida monástica cisterciense no mosteiro.

No ano 2003 a xente de Irimia xuntámonos en san Domingos de Bonaval e fixemos unha “vía lucis” de

Regresamos a Sobrado e facémolo cheos de gratitude

unha comunidade de monxes. O 14 de febreiro de 1142 comeza en Santa María de Sobrado a vida monástica cisterciense. Durante o resto do século XII e todo o século XIII, o mosteiro desenvolve unha grande actividade espiritual e económica. Desta fábrica consérvanse a capela funeraria da Magdalena, a sala capitular e algunhas partes soltas.

gratidade polos 25 anos de Irimia. Na “quinta luciña de gratidade” dicíase o seguinte: “*Irimia, revista, entre outras moitas cousas, é un froito da gratuidade, do traballo xeneroso de moita xente que pegou selos, enfaixou exemplares, preparou materiais... A luz xenerosa que prendeu esa xente é recollida aquí pola comunidade de Sobrado que, durante anos, se encargaron da distribución da revista.*”

Victorino Pérez Prieto, tantos anos director e grande impulsor de *Irimia*, lembrando aqueles tempos, comenta: “*Aparte de algún encontro que se ten feito alí de Encrucillada e de xente da “galaxia Irimia”, a relación foi pola revista, que se imprimiu alí durante uns anos, nos tempos nos que eu era director. Entre novembro de 1981 (nº 1) e agosto de 1985. Ese ano empezou a compoñerse e a imprimirse en Gráficas Bao de Lugo. Nesas catro anos, os monxes Pablo e Juan foron os que se ocuparon dela: composición, impresión e distribución, con axuda de fóra...*

Foi o momento máis bonito da nosa relación, pois daquela a xerarquía galega, sobre todo o arcebispo Siquía era moi crítico con nós. O prior, Salvador tivo que plantarse ante el,

cando quixo prohibirles que seguisen imprimindo a revista no mosteiro, dicíndolle –segundo me contou en privado- que a revista se seguiría facendo alí até que non decidísemos o contrario. E así foi, continuamos, até que eles non puideron seguir mantendo a imprenta que tiñan por ausencia da persoa que o facía (Juan), ao ser trasladado a outro mosteiro.”

**Sobrado colaborou,
en tempos non doados,
a que a “criatura Irimia”
puidese saír adiante**

Polo tanto, este ano regresamos a Sobrado para a celebración da 41 Romaxe de Crentes galegos, e facémolo cheos de gratidade porque Sobrado colaborou, en tempos non doados, a que a “criatura Irimia” puidese saír adiante superando atrancos e adversidades.

Non esquezades, pois: o sábado 8 de setembro vémonos onda o mosteiro de Sobrado para celebrar a nosa XLI Romaxe. Contamos con todas e todos vós.

EDITA: Asociación A. IRIMIA

Dende setembro de 1981

FEITO EN PAPEL RECICLADO

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Victorino Pérez Prieto, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopena, Tareixa Ledo Regal, Clodio González Pérez, Xabier Blanco, Valentina Formoso Gosende, Antonio Pinto Antón, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Marisa Vidal, Xan Guillén, Christina Moreira, Carlos Vázquez G., Teresa Souto Loira, Josecho de la Torre Culler, Lucía Santiago Díaz, Baldomero Iglesias Dobbarrio (Mero), Lois Ferradás, Xaquín Campo Freire, Nieves Espiñeira Medin, Francisco Almuíña, Alfonso Mascuñana, Antón Laxe, Ramón Díaz Raña, Olga Álvarez, Engracia Vidal Estévez, Manuel Arca e J.M. Barca López, Manolo G. Turnes.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓNS EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUSCRICIÓN: Apdo. 296 – 15704 Santiago de Compostela. Telf.: 615 464 095 / subscripciones@asociacion-irimia.org

Ordinaria: 30 Euros, de Apoio: 45 Euros. Cota de socio: 3 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: ABANCA ES63 2080 0349 8530 4000 5822 - Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81 **TIRADA:** 650 exemplares

DESEÑO E MAQUETACIÓN: TallerDD (Ninfa, Riveiro, Martínez)

ISSN: 2172-9182

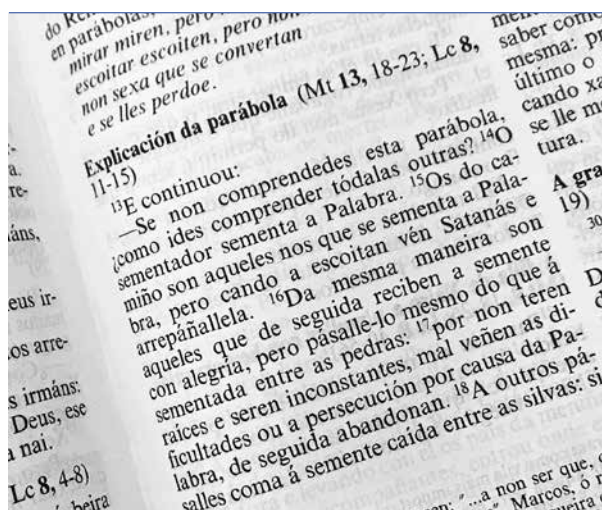
IMPRIME: TÓRCULO Artes Gráficas

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.html>

Boa Nova

Experiencias e conceptos

Falar en parábolas era característico de Xesús. Quen non sabería citar agora tres ou catro? Mais non foron un invento del, nin algo único: xa aparecen no Antigo Testamento e no seu tempo eran moi utilizadas entre os xudeus como método de ensino (*mashal*). O autor do evanxeo agrupa un conxunto delas, en concreto as que tratan sobre o Reino de Deus, na primeira parte da súa obra.

O Reino é central na mensaxe de Xesús. Até pode dicirse que o Reino é a mensaxe de Xesús (Mc 1, 14-15). Non é de estrañar que tivese que explicalo en reiteradas ocasións, xa *motu proprio*, xa por demanda de quen o seguían, incluídas as e os discípulos máis próximas. E que é o Reino? O Reino son eu. O Reino xa está aquí. E se con isto non abundase, as parábolas dábanlle a oportunidade de expresalo cunha maior profundidade e simbolismo.

Preguntábase alguén nun blog de internet, ao se referir ás parábolas, por que Xesús non falaba máis claro. Como non se sentir identificado. Mais intuímos que o Reino de Deus non se resolve cunha simple definición de dicionario, cun concepto claro e racional. O Reino é unha experiencia. E non o queremos ver, ou dicimos que non o entendemos, porque posiblemente non esteamos dispostos a vivilo. Aínda. Hai uns días escoitabamos nunha das lecturas deste Tempo Ordinario a historia do rapaz que se lle achegaba a Xesús chamándoo de Bo e buscando respostas claras ás súas dúbidas existenciais. E marchou triste, porque todo era ben simple e non precisaba un resumo de catecismo: era un déixao todo e sígueme: atrévete a vivir a experiencia.

J.A. Martínez

O Reino dos Ceos é coma unha persoa que sementa, coma unha herba que medra. O Reino, o Ceo á nosa semellanza, a nosa vida toda ela de Deus. Toda. Cando sabes que respiras Reino, que comes Reino, que dormes e amas no Reino, que o teu cuarto de hospital é o Reino, que a túa fábrica e a túa residencia de anciáns son Reino e que aquí as cousas en realidade funcionan ao xeito do Reino.

E se me deixaras, só por este intre, darlle a volta ao espello, ver que o teu Mundo, todo o teu universo, iso que chamabas Reino, en realidade é este, preñado a rebentar de ben, saúde, amor e inmensamente capaz de medrar, de rexenerarse, de avanzar e arrepoñerse a todo. *Esperar nao é saber*, di a cantiga brasileira que resoa en min desde aquel estraño e bendito día en que, en clase de portugués na universidade de París descubrín que, por etiquetaxe da miña brasileira profesora eu era "galega", e que iso non era nada boa cousa na súa terra. Hai xa anos que me bautizou e hoxe sei que ser, son do *Malkuta* (Reino en hebreo e arameo), casa materna-paterna onde non existen as fronteiras nin as exclusións, nin existen os sexos e as etiquetas... grazas por crer nese *anthropos* que saíu a sementar e pode ser, no texto grego do evanxeo, tanto home como muller ou calquera cousa que sexa ou decida ser. Grazas polas linguas, polas miñas e por todas elas, todas linguas da infinitamente vasta Humana Finca onde a Nai Creadora baixa a conversar e namórase e pensa que lle cómpre vivir entre nós, en nós, e fica a vivir nos nosos *braços, dados ou non*. Prometo, tamén hoxe, non esperar máis para sementar, nesta leira onde faltan mans e sobra semente. Só pola coquetería de me parecer ao Reino que amas, por se me toca algo, por fame de xustiza e ledicia, sede de tenrura e paz. Pola fachenda de crerme que vivo no Reino... xa... agora e que ninguén está fora.

Cantiga aludida que acompañou a oración que deu este eco, *Pra não dizer que não falei das flores* - Geraldo Vandré (1968)
https://www.youtube.com/watch?v=A_2Gtz-zAzM

Christina

DOMINGO 17 de xuño. XI do Tempo Ordinario A PALABRA Mc 4, 26-34

Naquel tempo, dixo Xesús á xente: «Así é o Reino de Deus: coma un home que bota a semente na terra, e, durma ou estea esperto, sexa de noite ou de día, a semente agroma e medra, sen que el chegue a saber como. A terra vai dando froito por si mesma: primeiro herba, logo espigas, e por último o gran ben abundante na espiga. E cando xa está achegado o froito, de seguida se lle mete o fouciño por ser o tempo da seitura.» E tamén dicía: «Con que compararemos o Reino de Deus? É coma o gran de mostaza, que cando se sementa na terra é a máis miúda de todas as sementes. Mais despois de sementala, medra até ser a maior de todas as hortalizas, chegando a botar unhas pólas tan grandes que na súa sombra poden vir aniñar os paxaros.» E así con moitas comparanzas coma estas, íalles mostrando a mensaxe, de xeito que puidesen entender. Non lles falaba máis que en parábolas, mais logo explicáballelas aos seus discípulos.

Falando da lingua Se a si mesmo...

Lidia e Valentina

El peitéase; el peitea o cabelo (a idea non lle falta...!!!)

Quedamos o outro día dicindo que a xente falante tradicional do ámbito rural e xa de certa idade, que é onde maiormente se conserva un galego sen interferencias sintácticas, non *se pensa as cousas, que non *se lava as mans nunca, nin *se compra roupa. Mais a cuestión non era literal, estábámonos a referir a que non empregan nunca o reflexivo como complemento indirecto. Isto é, en galego o pronome reflexivo (cando indica “a si mesmo”) emprégase cando non hai outro complemento. Isto é: dicimos: eu lávome, el lávase (a si mesmo)

pero se temos outro complemento (por exemplo, as mans) debemos dicir: “eu lavo as mans” e non “*el lávase as mans” ou “*eu lávome as mans”. Desta maneira, “pensamos as cousas”, pero non podemos dicir “*pensámonos as cousas”, e moito menos esa frase que cada vez se escoita máis: “*Pensouso dúas veces” coa versión en negativo “*Non so pensou”.... E xa no ámbito escolar, tamén no galegofalante, é habitual escoitar “Non mo sei” ou “Non mo estudei” e non é correcto! Non, non..., non o é. E para quen estea pensando que lle soa

ben, que reflexione en se o que quere dicir é que non o sabe “a si mesmo” ou se se estuda “a si mesmo”. Porque non é a mesma estrutura ca “Non mo contou” ou “Non mo preguntou”, que aí quen conta ou pregunta é outra persoa a min. Cousa distinta!

Daquela, e para que quede ben fixado:

- “Eu cálzome despois de vestirme”, pero non “*Eu cálzome os tenis”

- “Ese tema, eu non o estudei e, polo tanto, non o sei”, pero non “*Eu non mo estudei e non mo sei”

- “Eu comprei un pantalón e a miña filla comprou unha saia”, pero nunca “*Eu compreime un pantalón e ela comprouse unha saia”

Estes reflexivos que sobran son tradución literal do castelán e atacan o esqueleto da nosa lingua. Pedímosvos que teñades conta de non incluílos ou de eliminalos, aínda que como son máis perniciosos, son tamén peores de arrincar, moito peores ca a mudanza que supoñen os castelanismos léxicos.

Se fixese falta, a outra hora dámoslle outra volta...

O Fachineiro da xustiza

Tarotista

Pois eu sonvos dos que non entende a barafunda que se armou porque a xuíza de Lugo María Jesús Pérez se dedique a botar o tarot. E ademais, gústame que só se dedique aos arcanos maiores, que é coma a champions do tarot, para que non lle vaías preguntar quen che moveu o marco da namela. Por outra parte, fala moito ao seu favor o seu traballo en prol da igualdade polo feito de que teña un empregado doméstico. Postos a poñerlle un pero, quizais esa imaxe de señora vintage que ilustra o folleto no que se anuncia non vaia cos tempos, pero

tampouco é para rascar as vestiduras. En calquera caso non me parece que esta xuíza teña amosado peor criterio xurídico ca Llarena. Máis ben o contrario. Tampouco creo que o dedicarse ao tarot inhabilite para exercer a profesión máis ca outorgar a medalla de prata da garda civil á Virgen de los Dolores, coma o ex ministro do interior. Ou ca cantar el novio de la muerte na procesión, coma o outro ex ministro de xustiza. Se o goberno saínte se dedicase ás cartas en lugar dos sobres canto mellor nos fora.

A.Q.